

են անել, եթէ բանուորները հեռանան, հասած արտերը կը փը-
շանան և ահադին միայն կուենան. (Հանճարը կերել է բանջա-
րը» ասում է ժողովրդական առածը: Բանուորների բոլոր պա-
հանջները կատարուում են...:

Հայերէն Թարգմանութիւնը վատ չէ. պատահում են ան-
կանոն կամ սխալ դարձուածքներ, «իսկ մկիտանն ինչի՞» է շի-
նած: Մկիտանին ի՞նչ պիտի վճարես» (էջ 7). «վերցրած գա-
րու կէսը պահում ու մկիտանն է տանում» (19). մարդն (մկի-
տան—գինեվաճառ կամ օղեվաճառ) ու տեղը (գինեվաճառի
խանութը—մկիտանխանայ—) շփոթուած են: «Երեցկնոջը մշակ
մտնելով» (18). «վեր ընկաւ կեղտոտ անկողին ու քնեց»
(24). «ձգօտի ինքնագործ գլխարկներով» (27). «զարմանալի
քիչ էր սազում նրա խորամանկ դէմքին» (34). «ոլրան ես
խիստ նեղացայ, բայց այլ ևս այդպէս չի լինել» (56) «որին
այնքան սիրահարներ կան» (57). «վերադարձաւ տէրտէքի
տանը» (66) և այլն: Ուղղագրութիւնը նոյնպէս շփոթուած է.
«կառավարութիւն», «ծախեց», «հալուել», «բանուոր», «առա-
ջուանը», «կառավարում», «կառավարիչ», «չէմ գնայ» և այլն:

3. Մեր ԷժԵՆԱԳԻՆ ԳՐԵՄԵՐԵՆԸ. հրատ. տիկ. Ջաբէլի. Գր. քահ. Պետրով. ՆՈՐ
1908 (Թարգ.) ռուսերէնից 108 էջ. 1904 թ. Ս. Պետերբուրգ.:

«Նոր Լոյս»ը տիկին Ջաբէլի հրատարակութեամբ լոյս
տեսնող «Էժանագին Գրագարանի» հինգերորդ գրքոյկն է,
տպուած ընտիր թղթի վրայ և գինն էլ շատ էժան: «Նոր Լոյ-
ս»-ի հեղինակ Պետրով ռուս քահանան յայտնի է Ուսաստա-
նում իբրև ժամանակակից գրական-հասարակական գործիչ.
Նրա աշխատութիւններից շատերը ժողովրդականութիւն են գտել
և բաւականին տարածուել ռուս ժողովրդի բոլոր խաւերում:
Այս ազատախոհ քահանան հմտութեամբ կարողանում է քրիս-
տոնէական սկզբունքները միացնել ռուս ժողովրդի այժմեան
կեանքի երևոյթների ու առօրեայ հանգամանքների հետ և որ
գլխաւորն է՝ ժողովրդին հասկանալի ոճով է խօսում ու գրում:
Գրքոյկի մէջ պարունակուած մանր պատմութիւններով արժա-
նապատիւ հեղինակն ուզում է ընթերցողներին հաւատ ներշնչել
դէպի լուսաւոր ապագան, կենդանի գործ կատարելու համար ե-
ռանդ, աշխոյժ արթնացնել առանց աչք փակելու կեանքի խա-
ւար կողմերի առաջ: Նրա ասելով՝ չարութիւնը դարերով հա-
ւաքուել է ու կանգնել մեր կեանքում իբրև մի հսկայական լեռու.

նրա դէմ պէտք է երկար ու կատաղի կռիւ մղել՝ համերաշխ միահամուռ ջանքերով: Ժողովրդի հոգու խորքերում մտքի ու սրտի սքանչելի գանձեր են թագնուած, որոնք դեռ ևս խորքնի մէջ են, բարոյական ու մտաւոր խաւարի հաստ կեղեւով են ծածկուած. այս գանձերը լոյս աշխարհ հանելու համար՝ խուլ անկիւններում, լայնատարած դաշտերում ու անանցանելի անտառներում տարածուած մտաւոր մշակները հետզհետէ արթնացնում են ժողովրդի միտքն իւր դարաւոր քնից: Արժ. Պետրոյի ուղում է իւր ուժերը ներածին չափ խաւարի դէմ մարտնչողներին, լուսաւորութեան ազնիւ աշխատաւորների ճշմարիտ բարեկամը լինել, օգնել նրանց՝ իւր տանջուած հայրենիքը կենդանացնելու և խաւարի ստրկութիւնից ազատելու սուրբ գործում: «Մեր ժողովուրդը կեանքի դժուար, ծանր դպրոցում է կրթուել: Նա ոչ թէ իր հոգու բնական գեղեցիկ յատկութիւններն է զարգացրել, այլ՝ ճնշող պայմանների շնորհիւ դարերի ընթացքում ամեն տեսակ ստորութիւն ու կեղտ է մտցրել իր հոգու մէջ: Մեր առաջը՝ կատարելու շատ ծանր աշխատանք կայ: Շատ ջանասիրութիւն, եռանդ, գիտութիւն և մտքի ու սրտի ոյժ է պահանջում:

Դէհ, եկէք ամենքս էլ, ուս համար թանկ է հայրենիքի լուսաւոր ապագան, եղբայրական ձեռք մեկնենք իրար, միանանք, կողք-կողքի, ուս-ուսի տանք և առաջ գնանք ճշմարտութեան ու արդարութեան հեռաւոր, բայց լուսաւոր ճանապարհով և մեր յետևից տանենք մեր կրտսեր եղբայրներին, տգիտութեան ու յուսահատութեան գոհերին: Ահա այսպիսի ոճով է խօսում իսկական խաչակիրը:

«Նոր լոյսը» հայերէն թարգմանուած է պարզ և սահուն ոճով. թարգմանչի անունը չէ յիշուած. կան մի քանի սխալ դարձուածքներ, օր. «Որքան էլ տարուած լինի իր գործին» (էջ 8) «սակայն հետեւալ շաբաթ դարձեալ այդ գիւղն էին» (16). «լսեցի մուրացկանի կարգացած հետեւալ սլատմութեանը» (61) «արգելում են մեր ընթացքը դէպի արդարութեան, սէր և ճշմարտութեան»—դէպի Աստուծոյ արքայութիւնը երկրիս վրայ» (11) և այլն:

4. ՆԱՐ-ԴՈՄ. Նորածին մանուկը. Վաղարշապատ. 1904 թ. 16 էջ.

Նար-Դոմը մեր շնորհալի գեղարուեստական գործներինցն է. նրա ոչ բազմաթիւ գրուածքները իրական կեանքի պատկերն են ներկայացնում: Նրա գրիչը տենդենցիօզ չէ, այլ նկա-